

การศึกษาการใช้การเล่นบำบัดต่อความสามารถทางสังคมและภาษาของเด็กออทิสติก
โรงพยาบาลบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ

นางสาวพีรยา นันทนาเนตร์

โครงการศึกษาอิสระนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการพยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวช
คณะพยาบาลศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ปีการศึกษา 2551
ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A STUDY OF USING PLAY THERAPY ON SOCIAL AND LANGUAGE ABILITIES
OF AUTISTIC CHILDREN, BANGPLI HOSPITAL, SAMUTPRAKAN PROVINCE.

Miss Pheeraya Nanthananate

An Independent Study Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Nursing Science in Mental Health and Psychiatric Nursing

Faculty of Nursing

Chulalongkorn University

Academic Year 2008

Copyright of Chulalongkorn University

หัวข้อโครงการศึกษาอิสระ

การศึกษาการใช้การเล่นบำบัดต่อความสามารถทางสังคม
และภาษาของเด็กออทิสติก โรงพยาบาลบางพลี
จังหวัดสมุทรปราการ

โดย

นางสาวพีรยา นันทนานนตรี

สาขาวิชา

การพยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวช

อาจารย์ที่ปรึกษาโครงการศึกษาอิสระ

รองศาสตราจารย์ ดร.จินตนา ยูนิพันธุ์

คณะพยาบาลศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้นำโครงการศึกษาอิสระฉบับนี้
เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาพยาบาลศาสตรบัณฑิต

..... คณบดีคณะพยาบาลศาสตร์
(รองศาสตราจารย์ ร.ต.อ. หญิง ดร. ยูนิ อังสุโรจน์)

คณะกรรมการสอบโครงการศึกษาอิสระ

..... ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ประนอม รอดคำดี)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาโครงการศึกษาอิสระ
(รองศาสตราจารย์ ดร. จินตนา ยูนิพันธุ์)

..... กรรมการภายนอกมหาวิทยาลัย
(นางสุภาวดี ชุ่มจิตต์)

นางสาวพีรยา นันทนาเนตร์ : การศึกษาการใช้การเล่นบำบัดต่อความสามารถทางสังคม
 และภาษาของเด็กออทิสติก โรงพยาบาลบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ. A STUDY OF
 USING PLAY THERAPY ON SOCIAL AND LANGUAGE ABILITIES OF
 AUTISTIC CHILDREN, BANGPLI HOSPITAL, SAMUTPRAKAN PROVINCE)
 อ. ที่ปรึกษาโครงการศึกษาอิสระ: รองศาสตราจารย์ ดร.จินตนา ยูนิพันธุ์, 96 หน้า.

การศึกษาครั้งนี้เป็นการดำเนินโครงการศึกษาอิสระ มีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบ
 ความสามารถด้านสังคมและภาษาของเด็กออทิสติกก่อนและหลังการใช้การเล่นบำบัด
 โรงพยาบาลบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ โดยใช้รูปแบบการศึกษาแบบกลุ่มเดี่ยววัดผลก่อน
 และหลังการทดลอง กลุ่มตัวอย่าง คือ เด็กออทิสติกมีอายุระหว่าง 3 - 6 ปี ที่มารับบริการที่
 โรงพยาบาลบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ จำนวน 20 คน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา คือ
 คู่มือการเล่นบำบัดเด็กออทิสติก และแบบประเมินความสามารถทางสังคมและภาษาของเด็ก
 ออทิสติกในการเล่นของเด็กออทิสติก กลุ่มตัวอย่างได้รับการเล่นบำบัดจากผู้ศึกษาเป็นราย
 บุคคลและรายกลุ่ม จำนวน 12 ครั้ง รวมระยะเวลา 4 สัปดาห์ เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบ
 ประเมินความสามารถด้านสังคมและภาษาของเด็กออทิสติก เครื่องมือทุกชุดได้รับการตรวจสอบ
 ความตรงตามเนื้อหาโดยผู้ทรงคุณวุฒิ ค่าความเที่ยงโดยครอนบาคแอลฟาของแบบประเมินความ
 สามารถด้านสังคมและภาษาของเด็กออทิสติกเท่ากับ .80 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติพรรณนา
 และสถิติทดสอบที (Paired t-test)

ผลการศึกษาที่สำคัญคือ

ความสามารถด้านสังคมและภาษาของเด็กออทิสติกหลังการใช้การเล่นบำบัดสูงกว่าก่อน
 การใช้ การเล่นบำบัด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สาขาวิชาการพยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวช
 ปีการศึกษา 2551

ลายมือชื่อนิสิต *อินทิรา*
 ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา *จินตนา*

5077810136 : MAJOR MENTAL HEALTH AND PSYCHIATRIC NURSING

KEYWORDS : AUTISM / PLAY THERAPY / SOCIAL AND LANGUAGE ABILITIES.

PHEERAYA NANTHANANATE : STUDY OF USING PLAY THERAPY ON SOCIAL AND LANGUAGE ABILITIES OF AUTISTIC CHILDREN, BANGPLI HOSPITAL, SAMUTPRAKAN PROVINCE. ADVISOR : ASSOC. PROF. JINTANA YUNIBHAND, Ph.D., 96 pp.

The purpose of this independent study was to compare social and language abilities of autistic children before and after receiving play therapy. The study sample consisted of 20 autistic children, aged 3-6, attending out-patient unit, Bangphli hospital. The instruments for intervention was a play therapy manual. The data were collected by a social and language development scale which was developed by Wimon Nativitvarakun (2005). Each subjects participated in 12 sessions of individual and group play therapy in 4 weeks. All instruments were tested for content validity by a panel of experts. The reliability by Cronbach Alpha of the scale was .80. Data analysis was done by using descriptive statistics and paired t-tests

Major result of the study was as the following:

Social and language abilities of autistic children after receiving play therapy was significantly higher than before receiving the therapy, at the .05 level

Field of Study : Mental Health and Psychiatric Nursing
Academic Year : 2008

Student's Signature

Pheeraya Nanthananate

Advisor's Signature

Jintana Yunibhand

กิตติกรรมประกาศ

โครงการศึกษาอิสระฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยความกรุณาของ รองศาสตราจารย์ ดร. จินตนา ยูนิพันธุ์ อาจารย์ที่ปรึกษาโครงการศึกษาอิสระผู้ซึ่งให้ความรู้ คำแนะนำ ข้อคิดและแนวทางในการทำโครงการศึกษาอิสระ ตลอดจนให้ความเมตตา เอาใจใส่ ปรึกษาประคับประคองช่วยเหลือและ ให้กำลังใจแก่ผู้ศึกษาตลอดมา ผู้ศึกษาขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประนอม รอดคำดี ประธานกรรมการสอบโครงการศึกษาอิสระ และนางสุภาวดี ชุ่มจิตต์ กรรมการสอบโครงการศึกษาอิสระที่ให้ข้อเสนอแนะในการแก้ไขโครงการศึกษาอิสระให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น ขอขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 3 ท่าน ที่กรุณาตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาของเครื่องมือและให้ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ต่อการศึกษาในครั้งนี้

ขอขอบพระคุณ คณาจารย์และเจ้าหน้าที่คณะพยาบาลศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และขอขอบพระคุณนางสาววิมล เนติวิชรกุล ที่ให้การแนะนำสนับสนุน ให้กำลังใจและช่วยเหลือในการศึกษาเป็นอย่างดีตลอดมา รวมทั้งเพื่อนร่วมรุ่นทุกท่านที่ให้การแนะนำและกำลังใจ

ขอขอบคุณกรมสุขภาพจิตที่สนับสนุนทุนการศึกษาหลักสูตรปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวช (แผน ข) คณะพยาบาลศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และขอขอบคุณผู้อำนวยการโรงพยาบาลบางพลี หัวหน้ากลุ่มงานการพยาบาล หน่วยบริการเด็กออทิสติกและกลุ่มงานเวชปฏิบัติครอบครัวและชุมชน โรงพยาบาลบางพลี เพื่อนร่วมงานทุกท่าน และผู้ป่วย/ ครอบครัวที่ให้ความร่วมมือในการทดลองใช้เครื่องมือและดำเนินการทดลองจนถึงสิ้นสุดกระบวนการ

ท้ายที่สุด ผู้ศึกษาขอขอบพระคุณ คุณแม่ น้องสาวและน้องชาย ที่คอยห่วงใยและให้กำลังใจ ดูแลทั้งสุขภาพกาย สุขภาพจิตและให้การสนับสนุน เอื้ออาทรในทุกเรื่องจนกระทั่งสามารถทำการศึกษาในครั้งนี้ได้สำเร็จด้วย ความเรียบร้อย

พีรยา นันทนานันตร์

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการศึกษา.....	7
แนวเหตุผลและสมมุติฐานการศึกษา.....	7
สมมุติฐานการศึกษา	9
ขอบเขตการศึกษา.....	10
คำจำกัดความที่ใช้ในการศึกษา.....	10
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	12
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	13
ผู้ป่วยเด็กและออทิสซึม.....	14
การพยาบาลเด็กออทิสติก.....	19
การเล่นในเด็กออทิสติก.....	25
เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	39
กรอบแนวคิดการศึกษา.....	42
บทที่ 3 วิธีดำเนินการศึกษา.....	45
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	45
เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา.....	46
การดำเนินการทดลอง.....	51
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	59

	หน้า
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	60
ตอนที่ 1 ข้อมูลของกลุ่มตัวอย่าง.....	61
ตอนที่ 2 เปรียบเทียบความสามารถด้านสังคมและภาษาก่อนและหลังการใช้การ เล่นบำบัด.....	64
บทที่ 5 สรุปผลการศึกษา อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	72
สรุปผลการศึกษา.....	73
อภิปรายผล.....	73
ข้อเสนอแนะ.....	77
รายการอ้างอิง.....	79
ภาคผนวก.....	85
ภาคผนวก ก รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ.....	86
ภาคผนวก ข สถิติที่ใช้ในการศึกษา.....	88
ภาคผนวก ค เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา.....	90
ประวัติผู้เขียนโครงการอิสระ.....	96

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 1 จำนวนร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามเพศ อายุของเด็กออทิสติก จำนวนบุตร เป็นบุตรคนที่ อายุที่ได้รับการวินิจฉัยโรคครั้งแรก ประวัติการได้รับยาทางจิตเวช	61
ตารางที่ 2 จำนวนร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำนวนสมาชิกในครอบครัว ผู้ดูแลที่มีเวลาอยู่กับเด็ก ออทิสติกมากที่สุด และแผนการดูแลเด็กออทิสติก การเรียนในระบบโรงเรียน การรักษาอื่นที่ได้รับ	62
ตารางที่ 3 เปรียบเทียบคะแนนความสามารถด้านสังคมและภาษาก่อนและหลังการใช้การเล่นบำบัด รายบุคคล	64
ตารางที่ 4 เปรียบเทียบคะแนนความสามารถด้านสังคมและภาษาก่อนและหลังการใช้การเล่นบำบัด จำแนกตามความสามารถ	65
ตารางที่ 5 เปรียบเทียบความสามารถด้านสังคมและภาษาของเด็กออทิสติกก่อนและหลังการใช้การเล่นบำบัด	66